

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Vår dato: **31 MAR 2014**
Vår ref.: 200704003-28 ksk/sosb
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Solveig Silset Berg
22 95 93 25

Innhold

Sammendrag	1
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	7
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	19
Vedlegg	22

Søknad om tillatelse til bygging av Botnaelva kraftverk er i konflikt med et SP-prosjekt i kategori 1. NVE har ikke myndighet til å gi konsesjon, jf. vannressursloven § 22. Søknaden sendes derfor til Olje- og energidepartementet for avgjørelse.

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Botnaelva kraftverk, redusert alternativ, i Volda kommune i Møre og Romsdal. Søknaden behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov.

Det omsøkte kraftverket ligger på sørsiden av Austefjorden i Botnavika i Volda kommune. Planene omfatter etablering av inntaksdam, rørgate, kraftstasjon og tilknytningsforbindelse til eksisterende 23 kV linje. Kraftverket vil utnytte en fallhøyde på 64 m.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,12 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonssgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Volda kommune mener at det kan gis konsesjon i og med at utbyggingen kan gjennomføres uten særlige inngrep i vassdraget og de kulturminner m.m. som ligger i denne delen av vassdraget.

Fylkesmannen/fylkeskommunen er negative til utbygging og påpeker at det er behov for å vurdere alle utbygginger i en helhetlig sammenheng. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal,

Fortidsminneforeningens lokallag i Volda/Ørsta, Idar Ola Følsvik, Annita Søvik og Solgerd Bakke stiller seg negative til bygging av Botnaelva kraftverk. Argumentene mot en utbygging er hovedsakelig knyttet til negative konsekvenser for biologisk mangfold, landskap og samla belastning. Tussa Energi AS er områdekonsesjonær og påpeker behov for nettførsterking ved en ev. utbygging.

Etter NVEs vurdering vil ei utbygging av Botnaelva kraftverk ikke føre til ei uakseptabel samla belastning for landskap, miljø eller andre interesser i regionen. NVE legger i denne vurderingen spesielt vekt på at inntaket er plassert nedstrøms Botnafossen, som er den synligste delen av elva og nedstrøms den regionalt viktige bekkekløfta med tilhørende fossesprøytsone.

Når det gjelder inntaksløsningen slik den er omsøkt samt øvre del av rørgaten så ser vi at dette kan bli teknisk krevende. Dette vil bli synlige inngrep og vil medføre en landskapsmessig forandring av området. I vår vurdering har vi derfor lagt vekt på at særlig utformingen av inntaksløsningen skal være minst mulig arealkrevende, og nøyaktig utforming og plassering skal avgjøres i samråd med NVEs miljøtilsyn.

I vurderingen har NVE også lagt vekt på at en utbygging av Botnaelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak.

En utbygging av hele SP-prosjektet ville gitt en samla effekt på 5,6 MW og en produksjon på 23,7 GWh. NVE mener at gjennomføringen av hele SP-prosjektet Botnaelva er lite realistisk da det tidligere er avslått av departementet. I og med at det ikke ser aktuelt ut å bygge ut det fullstendige SP-prosjektet, slik at det ikke er noen reell konflikt med Botnaelva kraftverk, og at det er en politisk målsetning å satse på småkraftutbygging, mener NVE at det vil være hensiktsmessig å foreta en separat utbygging av Botnaelva kraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE anbefaler at Botnaelva Energi AS gis tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Botnaelva kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Søknad

Botnaelva Energi AS har tidligere søkt om konsesjon for utbygging av fallet fra Litledalsvatnet, kote 242 og ned til sjøen. NVE avslo denne søknaden 12.4.2007. Botnaelva Energi AS har sendt inn planendringssøknad 16.1.2008.

Botnaelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	16,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	45
Middelvannføring	l/s	1400
Alminnelig lavvannføring	l/s	100
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	80
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	180

KRAFTVERK

Inntak	moh.	66
Avløp	moh.	2
Lengde på berørt elvestrekning	m	Ca. 350
Brutto fallhøyde	m	64
Slukeevne, maks	l/s	2400
Minste driftsvannføring	l/s	400
Tilløpsrør, diameter	mm	900
Tilløpsrør lengde	m	500
Installert effekt, maks	MW	1,2
Brukstid	timer	3400

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,82
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,30
Produksjon, årlig middel	GWh	4,12

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	8,3
Utbyggingspris	kr/kWh	2,02

Botnaelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	1,5
--------	-----	-----

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,6
--------	-----	-----

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	200
Nominell spenning	kV	23
		Jordkabel

Om søker

Botnaelva Energi AS (under stiftelse) står som søker og vil forestå utbygging og drift av anlegget. Selskapet er et privat aksjeselskap eid av de to grunneierne, Magne Sollid og Ragnar Høydalsnes, som har fallretter i prosjektet.

Beskrivelse av området

Botnaelva ligger i ytre fjordstrøk på sørsiden av Austefjorden i Volda kommune i Møre og Romsdal. Botnaelva får tilsiget fra fjellområdene nordøst for Bjørkedalsvatnet og renner ut i Botnavika i Kilsfjorden. Kraftverket vil utnytte et nedbørsfelt på 16 km². Området hører naturgeografisk til lauv- og furuskogregionen på Vestlandet. Vassdraget er preget av store høydekontraster med høye og bratte fjell opp til 1300 m.o.h. De øvre delene har alpint preg med snaufjell mens de lavereliggende områdene er preget av lier med blandingsskog. Det er flere mindre U-formede daler og vann som gir variasjon i landskapet. Området som blir berørt av utbyggingen, er skogbevokst og noe preget av veier (stølsvei), plantefelt og kraftlinjer.

Like ovenfor inntaket er det registrert ei bekkekløft med tilhørende fossesprøytsoner. Lokaliteten har fått verdien regionalt viktig (B) pga at det er et vassdrag med markerte innslag av velutvikla fosseenger, og med flere oseaniske arter av moser og planter. Vegetasjonssamfunnene langs nordøstsiden av influensområdet i elvedalen nedenfor fossen klassifiseres som rikere lauvskogli med markerte innslag av varmekjære plantearter.

Riksvei 651 krysser Botnaelva ved en bro noe ovenfor planlagt kraftstasjonstomt. Ellers er det en stølsvei, plantefelt, gårdsbygninger, naust og kraftlinjer i det berørte området.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket i Botnaelva er planlagt plassert ved utløpet av bekkekløften på kote 66. Inntaket består av en betongterskel over elveløpet med største høyde 1 m og lengde ca. 12 m. Vannet blir ledet inn i en 15 m lang kanal til siden for elven. Kanalen får bredde 6 m og dybde 2,5 m. Inntaket til tilløpsrøret blir lagt under bakkenivå og vil bestå av en betongkonstruksjon med varegrind, innløpskonus og stengeventil.

Rørgate

Fra inntaket blir driftsvannet ført ned til kraftstasjonen i et 500 m langt tilløpsrør av glassfiberarmert plast (GPR) med diameter 0,9 m. Røret blir nedgravd i grøft på hele strekningen, og overfylt med løsmasser slik at det ikke blir synlig. Røret går i skogsterreng og vil krysse riksveien.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt plassert på sørsiden av Botnaelva på kote 2, nedenfor riksveien. Avløpet vil gå til elven gjennom en kort kanal. Kraftstasjonen vil få en grunnflate på ca. 60 m². Det er planlagt installert et Francisturbin med effekt 1200 kW og en lavspenngenerator med effekt 1,5 MVA. Maksimal slukeevne vil være 2,4 m³/s og minste slukeevne 0,4 m³/s. Det blir videre installert en hovedtransformator med effekt 1,6 MVA og omsetning fra generatorspenning (lavspenning) til 23 kV.

Nettilknytning

Kraftverket skal tilknyttes det eksisterende 23 kV nettet med en 200 m lang jordkabel. Søker vil inngå avtale med Tussa Nett AS om bygging og drift av høyspentanlegget.

Veier

Det er planlagt å bygge en 300 m lang traktorvei fra riksveien og opp til inntaket. Veien blir lagt i traseen for tilløpsrøret og vil for en stor del følge en eksisterende skogsvei.

Massetak og deponi

Dette er ikke beskrevet i søknaden. Plan for håndtering av dette må inngå som del av en ev. detaljplan.

Arealbruk

	Midlertidig arealbehov (da)	Permanent arealbehov (da)
Inntaksområde	0,5	0,5
Tilløpsrør	10	0
Kraftstasjonsområde	1	0,5

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er i kommuneplanen lagt ut som "landbruks- natur og friluftsområde" (LNF-område).

Samlet plan (SP)

En utbygging av Botnaelva er behandlet i St.meld.nr. 64 (1984-85) Samlet plan for vassdrag og er plassert i kat. I (grp. 3). Dette prosjektet omfattet utbygging av ett kraftverk som skulle utnytte fallet mellom Litledalsvatn og sjøen og ett kraftverk som skulle utnytte fallet mellom Julegrøsvatn og Litledalsvatn. Disse to vannene samt Sulevatnet skulle reguleres. Prosjektet ble omsøkt i 1988 og avslått av Olje- og Energidepartementet (OED) i 1992.

I brev fra NVE datert 24.09.2004 til Ing. Hermod Seim ble det avklart at en utbygging av vassdraget kan gjennomføres trinnvis. Tiltaket trenger ikke ny avklaring i SP.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke med i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket berører ikke INON-områder.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de nasjonale laksevassdragene.

Fylkeskommunens delplan for arealbruk

I fylkeskommunens delplan for arealbruk er området ikke disponert for spesielle formål.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området i 2008. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Volda kommune har behandlet saken i det faste planutvalget den 10.3.2008. Kommunen anbefaler konsesjon og mener utbyggingen kan gjennomføres uten særlige inngrep i vassdraget og de kulturminner som ligger i denne delen av vassdraget. Kultur- og Næringsavdelingen i Volda kommune vil fra et distrikts- og næringspolitisk ståsted råde til at kommunen støtter opp om Botnaelva Energi AS og tilrår konsesjon.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal/Møre og Romsdal fylkeskommune, som utgjorde en administrativ enhet (Møre og Romsdal fylke) på det tidspunktet uttalelsen ble gitt, uttaler seg i brev datert 3.3.2008. De er i mot utbygging og mener at dette vassdraget bør få være et av de få gjenværende vassdragene fra fjord til fjell i et område som er sterkt utbygd og mener at samlet belastning bør vurderes nøye. Om det skal godkjennes utbygging av kraftverk, er det viktig at de syv kulturminnene som er i relasjon til elven ikke blir påført skade eller at omgivelsene blir endret på en uheldig måte. De er ikke kjente med registreringer/undersøkelser som tilsier at den 100 m lange anadrome strekningen er særlig egnet som gyteområde, men kan heller ikke utelukke at noe gyting foregår. Det er viktig at forholdene for anadrom fisk og stedegen fisk ikke blir særlig svekket.

Istad Nett uttaler i brev datert 28.2.2008 at de ikke har noen merknader til at Botnaelva Energi AS får konsesjon forutsatt at nettilknytning klareres med Tussa Nett AS.

Tussa Nett AS uttaler seg om Botnaelva kraftverk i forbindelse med at NVE sendte ut 14 søknader på høring i Ørsta og Volda våren 2013. I brev datert 20.3.2013 opplyser de at det i følge Statnett ikke er ledig kapasitet i sentralnettet til innmating av produksjon før 420 kV-ledningen Ørskog-Fardal blir satt i drift i løpet av 2015. De skriver videre at Øggardselva kraftverk vil måtte mate inn effekt inn mot 66 kV nettet under Haugen transformatorstasjon, som i dag ikke har tilstrekkelig kapasitet utover det som allerede er i drift eller under bygging, men at det foreligger planer for oppgraderinger som vil føre til at det blir ledig kapasitet. Dersom tiltakene som er planlagt for å få ut mer produksjon i Høydalen blir gjennomført, vil det også være plass til å mate inn effekt fra Botnaelva kraftverk. Dette under forutsetning av at 22 kV kablene fra Folkestad til regionalnettet i Volda blir tilstrekkelig dimensjonert. Videre kan produksjonen mates til sentralnettet i Haugen. Det er ikke kapasitet i distribusjonsnettet i dag til å ta i mot produksjon. Det er heller ikke kapasitet i nåværende transformator i Volda til å ta i mot all planlagt og eksisterende innmating fra småkraftverk. Treviklingstransformator i Volda må skiftes ut dersom en skal kunne ta i mot mer innmating fra småkraftverk. Videre må en finne en løsning for å avlaste transformatoren i Haugen. Dersom 132 kV Ørsta-Tussa blir bygget, vil det være kapasitet i transformatoren i Haugen til å ta i mot konsesjonssøkt produksjon i Austefjorden.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler i brev datert 9.3.2008 at de er i mot en utbygging. De påpeker at en utbygging berører den nederste delen av naturtypen fossesprøytsone og bekkekløft, og mener at uttak av mer enn 10 % av vannet i hovedvassdraget for å bruke til kraftproduksjon må være uaktuelt.

Fortidsminneforenings lokallag i Volda/Ørsta uttaler i brev datert 19.2.2008 at de ikke finner grunnlag for at det blir gitt konsesjon til utbygging av Botnaelva.

Idar Ola Følsvik uttaler i brev datert 28.2.2008 at en utbygging vil redusere den helhetlige verdien av Botnavassdraget som går fra fjord til fjell. Han påpeker at Botnaelva snart er den siste elva som er igjen i fjordlandskapet i Volda som ikke er regulert. Utbyggingen vil ha negative virkninger for bl.a. oter og fossekall. Han mener at de to ferskvannsoppkommene bør undersøkes med tanke på biologisk mangfold og eventuelle undersjøiske grotter.

Annita Søvik og Solgerd Bakke uttaler i brev datert hhv 18.2. 2008 og 26.2.2008 at Botnaelva er en unik naturperle i Voldafjorden og at den må bevares uten utbygginger. De presiserer at Botnaelva snart er den eneste gjenværende elva uten inngrep i Volda. De peker også på viktige kulturminner i området.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 21.4.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

(...)

" Fråsegn fra naturvernforbundet:

I samband med forrige konsesjonssøknad, har vi vorte pålagt å få utarbeidt en rapport om Biologisk mangfald, av Alv Ottar Folkestad, naturvernkonsulent på strekninga Lisjedalen til sjøen langs botnaelva. (viser til samendrag side 2 andre avsnitt av rapporten) Folkestad konkluderer med at areala langs dei aktuelle inngrepsområda langs Lisjedalsvatnet, Botnaelva og røtraseen har nokså ordinære vegetasjonssamfunn, i høve til det som finnst elles i distriktet. (viser til side 13 i rapporten 3 avsnitt) der folkestad meiner at fossen i botnaelva ved fossejuvet, er det området som merker seg spesielt ut i naturfaglig sammenheng, men utan at det kan klasifiserast som verneverdig etter naturvernlova. Dette området blir uberørt av denne utbygginga.

Fråsegn fra fortidsminneforeninga.

- 1: *kulturminna er ivaretekne i søknaden, utbygginga skal ikkje komme i konflikt med kulturminne.*
2. *Vi meiner minstevassføringa i elva vil halde liv i oppkomene i sjøen, store deler av året vil der vere rikelig med vatn er ikkje snakk om å tørrlegge elva.*
3. *poengtert under punkt 1.*
4. *Vi meiner fortidsminneforeninga ikkje har sett seg skikkelig inn i ka denne utbygginga er. Konsekvensane er minimale. Ingen kulturminne blir berørt, og skal bli passert med god avstand.*
5. *Vi meiner det er rart at andre skal betale for deira påfunn.mht erstatning. Ei form for ansvarsfråskriving.*

Fråsegn fra Idar Følsvik.

Følsvik er redd for bekkekløfta, inntaket ligg nedanfor bekkekløfta,

Det er ingen tvil om at distriktet her treng mer energi.

Følsvik er redd for kulturminne, viser til søknad side 3 punkt 3.2.6 og bilde side 4 ang. kraftstasjonsplassering.

Ang. fiske i Botnaelva. Botnaelva er ingen fiskeelv. Det har vi fra gammalt av fra min oldefar. Det er heilt umulig at der kan gå fisk langt opp i elva, alt for stri til det.

Oppkomene i sjøen vil ikkje forsvinne, det er ikkje snakk om å tørlegge elva.

Sammenligninga med kraftplanane som var på 80 talet, er berre tull, det var då planar om å demme opp 3 fjellvatn, kan ikkje samanligne det med et småkraftverk, med inntaket langt nede i ei elv.

Oteren er ikkje avhengig av vassdrag aleine, har tilhold langs med heile kysten, leve vesentlig av fisk, noko som skulle tilseie at den har magre kår i botnaelva.

Elles vil vi påpeike en stor grad av usaklige kommentara. (hollandske skute sage på bjørkedalen osv tøvl!!)

Følsvik prøver å gi et inntrykk av større naturinngrep enn det faktisk er.

Fråsegn Anita Søvik

Uklart med plassering kraftstasjon, les søknaden punkt 3.2.6 og bilde side 4 og vedlagt kart siste side.

Området litjedalen som ho er bekymra for blir ikkje berørt av denne utbygginga, inntaket er plassert nedom fossen, inngrepa i elva er minimale.

Utbygginga er tilpassa slik at den ikkje vil berøre kjende kulturminne.

Fossekallen får behalde fossen uberørt. Likedan plantane i fossesprøytsone.

Som før nevnt sammenliknar Søvik også med kraftplanane på 80 talet. Ei total forvrenging av situasjonen som den er i dag. Et småkraftverk med inntaket i elva, kan som før nevnt ikkje samanliknast med oppdemming av 3 fjellvatn. Og utbyggar har ikkje merka noe motstand utover personlige meiningar i nokon få fråsegner, snarare tvert imot.

Anlegget vert vesentlig plassert i allerede berørte område(traktorveg).

Som Søvik viser til har våre forfedre tatt vare på elven. Ja våre forfedre har tatt vare på og brukt elven til det den kan brukast til, sager, kvenne. Gårdene lillebotnen storebotnen hadde og privat kraftverk.

Fråsegn Solgerd Bakke

Bakke viser til stor lokal motstand, vi har ikkje merka noen stor motstand bortsett fra dei som har levert fråsegn om det. Snarare tvert imot.

Ang kulturminne. Dei er omtalt i søknaden punkt 6.2.9 side 8 med orientering om at dei blir ivaretekne. Det er slett ikkje rasering av desse som er omsøkt. Rørtraseen vert vesentlig lagt i

eksisterande traktorveg. Ang fiske so er ikkje botnaelva noen fiskeelv. Dette har vi frå gammalt av min oldefar. Alt for stri elv til at eventuell fisk går langt opp. Bakke viser til biologisk rapport ang rik fauna. Vi viser til der hvor Folkestad konkluderer med at registreringane likevell ikkje dokumenterer artar samfunn eller naturtyper som kvalifiserer for vern etter naturvernlova i det aktuelle utbyggingsområde (s 11 første avsnitt).

Ang gjestfrihet til søstrene Hanna og Agnes som bodde her før meg. Ja dei slo graset ved stranda, men det var for å ha for til buskapen. Ikkje for at Solgerd Bakke skulle ha lett tilkomst til stranda.

Ang andre planer for området so minner vi Bakke på at området som anlegget er planlagt på ligger på innmarka til dei to bruka.

Angående personangrep

Solgerd Bakke skriv her at ingen av utbyggerane har tilknyting til bygda, det er en ganske grov påstand, eg som eigar av grn 87.1 som var underlagt bu og driveplikt, dispensasjon frå buplikta første åra, Liv Lillebotnen Høydalsnes er født og oppvokst på garden. Saman med ektemannen Ragnar Høydalsnes held vi plassen i hevd og oppfyller driveplikta ved å slå graset til buskapen, og frakte den 7 km til garden vår på høydalsneset. Vi har dyr på beite på bruket. Vi har gjort det vi kunne for å ta vare på verdiane på plassen. Noko vi har fått positive tilbakemeldinger på frå folk flest. Våningshuset er restaurert, datter med samboer bur der, buplikta er hermed ivareteken. Magne Sollid har arva bruket frå nær slekt, han har igjennom fleire år brukt all fritid på å sette våningshus i stand, få til veg vatn, kloakk. Han er i dag bosett på bruket med samboer og barn. Sollid har hatt tilknyting til bruket frå barnsben av. Det at Bakke skriv at vi ikkje har tilknyting til plassen er løgn! Vi som bor her ser en mulighet til å få litt inntekt på bruket, med et småkraftverk. Det vil helt klart vere med å støtte lokal bosetting. Sidan Solgerd bruker løgner og sier vi ikkje bor i bygda, vil vi påpeike at ho er bosatt i bergen, er veldig mange år sidan ho hadde adresse Struamshamn."

NVEs vurdering

NVE er klar over at det har vært, og er stor interesse for utbygging av elver og bekker i Volda som har utløp til Austefjorden. Interessen og motstanden i forhold til utbygging av Botnaelva strekker seg helt tilbake til slutten av 80-tallet. I 1988 ble det søkt om konsesjon til en større utbygging av Botnaelva. Det ble søkt om å regulere vannstanden i Litledalsvatnet, Julegrøsvatnet og Sulvatnet. Olje- og energidepartementet avsto 23.3.1992 søknaden blant annet på grunn av en stor og relativt entydig motstand mot prosjektet generelt. Det var særlig friluftsinteressene knyttet til vassdraget og landskapet rundt som det ble tatt hensyn til. I 2004 ble det søkt om konsesjon til en redusert utbygging av Botnaelva. Det ble søkt om å ha inntak i Litledalsvatnet, men det ble ikke søkt om noen reguleringer. Denne søknaden ble avslått av NVE den 12.4.2007, og vi la i vår vurdering stor vekt på at utbyggingen ville innebære store negative landskapsmessige konsekvenser i et fjordlandskap som vanskelig kunne avbøtes med tiltak. Vi vektla også at en sterkt redusert vannføring ville utgjøre en trussel mot artsmangfoldet og at krav om minstevannføring på langt nær kunne ivareta naturmiljøet. Det var den gang stor lokal motstand.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 16 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 1,4 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 2,2 % og nedbørfeltet har en snaufjellandel på 62 %. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 80 og 180 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 100 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,4 m³/s og minste driftsvannføring 0,4 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 75 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har tatt en kontroll i NVEs "lavvannskart" for å sammenligne 5-persentilene med hva som er oppgitt i søknaden i og med at 5-persentilen er så mye høyere på vinteren enn på sommeren. Lavvannskart beregner at 5-persentil på sommeren er 260 l/s og 5-persentilen på vinteren er 60. Vi legger derfor til grunn i våre vurderinger at verdiene for 5-persentilene oppgitt i søknaden er snudd om, slik at 5-persentil sommer er høyere enn 5-persentil vinter.

Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har ikke kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader.

Naturmangfold

I forbindelse med tidligere omsøkte Botnaelva kraftverk gjorde Albicilla Natur og miljø v/Alv Ottar Folkestad feltregistreringer i tiltaksområdet i november 2003 samt juni/juli 2004. I tillegg har biologene Karl Johan Grimstad og Dag Holtan vært i tiltaksområdet og registrert moser og lav i forbindelse med Miljødirektoratets (tidligere Direktoratet for Naturforvaltning) og NVEs felles bekkekløftprosjekt.

Naturtyper

Inntaket ligger nedenfor en bekkekløft med fossesprøytsone-moserik utforming. Lokaliteten er undersøkt i forbindelse med Miljødirektoratets og NVEs felles bekkekløftprosjekt og er gitt verdien B, regionalt viktig. A. O. Folkestad vurderer at fosseengene og andre vegetasjonssamfunn i dette området er nokså enestående i forhold til det som ellers finnes i distriktet, særlig med tanke på artssammensetning og tilpasninger til ekstreme vekstvilkår skapt av ekstrem fukt og etter måten lave og lite varierende temperaturer i vekstsesongen.

På berørt elvestrekning har elveløpet gravd seg ned i i grove morenemasser blandet med skredmateriale, og har stort sett bratte elvekanter og konsentrert elveløp. Ned mot riksveibrua vider elvesona seg litt ut og har tendens til utvikling av flommark og sideløp. Vegetasjonstypen gråor-heggeskog med noen få innslag av svartor finnes her, men blir av biolog beskrevet som liten og dårlig utviklet. Ut over dette er påvirkningssona på begge sider av elveløpet i nedre del nokså smal og med unntak av litt mose på steinene, så godt som uten etablert vegetasjon utenom det partiet som vider seg litt ut. Sørsida av elva, der rørgata skal gå er det ordinær vegetasjon på god skogbonitet.

Flere av høringspartene påpeker at det allerede er bygget ut mange elver i Austefjordområdet. Møre og Romsdal fylke mener at dette forsterker verdien av de gjenværende biologisk og naturfaglige kvalitetene i Botnaelva.

Vi er helt enig med høringspartene i at vassdraget innehar store verdier. Slik tiltaket er omsøkt nå, så mener NVE at de største biologiske verdiene er oppstrøms det omsøkte inntaket. Vi vurderer at bekkekløften med tilhørende fossesprøytsoner derfor ikke vil bli direkte berørt av tiltaket. Det vil også etter en eventuell utbygging gå flommer i elva. Utbredelsen av flommarkskog er relativt liten i tiltaksområdet og vi mener at konsekvensen for naturtypen vil være liten negativ og vil ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Med bakgrunn i den kunnskap som er fremlagt, og konsekvensvurderingene som er utført, mener NVE at forholdet til naturtyper ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Arter

I følge søknaden kan det gå sjørret opp i den nedre delen av Botnaelva. Møre og Romsdal fylke oppgir at anadrom strekning er om lag 100 m opp fra utløpet. De er ikke kjent med registreringer/undersøkelser som tilsier at denne strekningen er særlig egnet som gyteområde, men kan ikke utelukke gyting heller. De mener derfor at det må gå tilstrekkelig helårig minstevannføring i elva. Idar Ola Følsvik sier i sin høringsuttalelse at på 1970-tallet ble det fisket flere sjørreter med vekt på rundt ett kilo i de øverste kulpene rett under Botnafossen. Det har også blitt fisket laks, som er flere ganger større enn dette i kulpene lenger ned i elva.

NVE er enig med Møre og Romsdal fylke i at det må gå en helårig minstevannføring i vassdraget. Vi mener at dette vil avbøte negative virkninger på anadrom fisk og annen stedegen fisk i tilstrekkelig grad.

I følge miljørapporten ble det registrert fire rødlistede fuglearter i eller nær inngrepsområdet. Hvitryggspett og kongeørn er ikke registrert som rødlistede i den nye rødlista fra 2010. I tillegg er hubro og hønschauk registrert i området, men i følge artsdatabanken er disse ikke registrert med koordinater, kun i kommunen. Det er uklart ut i fra miljørapporten hvilke arter som hekker i influensområdet, men biolog vurderer at det er lite sannsynlig at de skisserte inngrepene vil ha merkbar negativ effekt på disse artene. NVE vurderer det derfor ikke som nødvendig å ta særskilte hensyn til arter som trolig uansett blir marginalt berørt.

Det er registrert oter og fossekall i tiltaksområdet. Oter er registrert som sårbar (VU) i Norsk rødliste. Det ble ikke funnet noen rødlistede mose- eller lavararter ved de biologiske registreringene.

Oteren er avhengig av fisk for å livnære seg i vassdraget. En helårig minstevannsføring som i stor grad ivaretar livsvilkårene for fisk vil etter NVEs syn opprettholde elva som næringsområde for oter. Vi er for øvrig av den oppfatning at gitt elvens begrensede verdi som fiskeelv så er det andre områder som trolig er mer sentral i oterens næringssøk.

Fossekallen er ingen truet art i Norge, men står på Bernkonvensjonens liste II. Vinteren er en kritisk periode for fossekallen, og den er da avhengig av tilgang på føde, bl.a. bunndyr, og partier med åpent vann. Bunndyrfaunaen er også avhengig av rennende vann gjennom hele året, og en stor del av bl.a. steinflueartene har en vesentlig vekst i vinterhalvåret. Etter standardvilkår for naturforvaltning kan FM gi pålegg om etablering av egnede hekkeplasser for fossekall. For å sikre bunndyrproduksjon som næringsgrunnlag for fossekallen, bør det slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året. Med slike tiltak mener NVE at negative virkninger for fossekall vil være begrenset.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Botnaelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Flere av høringspartene mener at det burde vært gjort flere registreringer i området. Det har blitt foretatt flere registreringer i området. Registreringene har hatt fokus på de viktigste områdene slik som bekkekløfta. Tiltaksområdet er vurdert å ikke ha de største verdiene i vassdraget med bakgrunn i elvas utforming og dårlige vekstforhold i elvestrengen og elvekantene. Det vil alltid være usikkerheter i slike registreringer og vi kan være enig i at det er ting vi ikke vet, men etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Botnaelva kraftverk finnes det én rødlisteart, oter. Det finnes også hubro og hønschauk, men ikke i direkte tilknytning til tiltaksområdet. Ovenfor inntaket finnes det en bekkekløft med tilhørende fossenger med regional verdi (B-verdi). Naturtypen vil ikke bli påvirket, jf. eget avsnitt om naturtyper. En eventuell utbygging av Botnaelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert. I disse sakene mener NVE det er aktuelt å diskutere samlet belastning for temaet landskap og dette er gjort i eget kapittel.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Botnaelva er ei bratt elv som for det meste går i fosser og stryk. Selve Botnafossen utgjør et tydelig landskapselement, både lokalt og i et større landskapsrom i Austefjorden. Botnafossen ligger oppstrøms tiltaksområdet. Berørt elvestrekning går gjennom grov, utspylt morenemasse og ligger relativt skjult i terrenget med skog på begge sider langs vassdraget og er i all hovedsak lite synlig fra omliggende landskap. Rørgatetrasé og kraftstasjon vil bli synlig fra sjøen.

Søker mener de tekniske anleggene som utbyggingen medfører er små og avgrensede og har liten betydning for natur og landskap. Friluftsliv blir i all hovedsak utøvd i de øvre delene av vassdraget, der turgåing, bærplukking, fiske i vatna og bruk av hytter og støler er hovedaktivitetene.

Ifølge søknaden er fisket etter sjørøret uten betydning. Idar Ola Følsvik sier i sin høringsuttalelse at på 1970-tallet ble det fisket flere sjørøreter med vekt på rundt ett kilo i de øverste kulpene rett under Botnafossen. Det har også blitt fisket laks, som er flere ganger større enn dette i kulpene lenger ned i elva. Om dette fisket ikke har hatt betydning i næringssammenheng, så har det vært berikende for folket i bygda å kunne ha denne muligheten i nærmiljøet.

Solgerd Bakke mener at selv om inntaket er lagt nedstrøms fossen, så vil tiltaket fortsatt forringe bevaringsverdien betydelig. Området har kvaliteter som bør bevares sammen med det øvrige landskapet. Annita Søvik mener at Botnaelva og Lisjedalen er ei unik naturperle som må bevares fra fjord til fjell.

NVE mener at søker har imøtekommet høringspartene fra forrige runde, og en løsning med inntak nedstrøms den synligste delen av Botnaelva er nå omsøkt. Vi mener at en slik løsning vil medføre en vesentlig mindre landskapsmessig påvirkning siden fossen ikke vil bli fraført vann og slik vi ser det er en flytting av inntaket et viktig avbøtende tiltak.

Når det kommer til terskel og særlig inntaksløsningen så ser vi at dette kan bli teknisk krevende da disse inngrepene skal ligge i utløpet av bekkekløfta med bratte sider på kantene. Det vil her bli behov for mye sprenging i terrenget i forbindelse med selve inntaket da det skal utformes som en 15 m lang, 6 m bred og 2,5 m dyp kanal. Dette vil bli et stort og synlig inngrep og vil medføre en landskapsmessig forandring av hele området. Rørgata skal gå litt bortenfor elva i en litt vanskelig trasé i sidebratt terreng. Her vil det også bli nødvendig med sprenging. Ved en ev. konsesjon bør disse inngrepene derfor vies spesiell oppmerksomhet i detaljplanprosessen. Vi legger vekt på at utforming av inntaksløsningen skal være minst mulig arealkrevende, og nøyaktig utforming og plassering må avgjøres i samråd med NVEs miljøtilsyn.

Det har ikke kommet fram informasjon gjennom søknadsprosessen som tilsier at tiltaksområdet er mye brukt. Under befaringen av området ble det heller ikke registrert spor i terrenget som tyder på at områdene i tilknytning til det planlagte tiltaket er særlig mye brukt. Vi legger merke til at det er de øvre delene ovenfor tiltaksområdet som er mye brukt av lokalbefolkningen og som innehar verdier i forhold til landskap, friluftsliv og brukerinteresser. Adkomsten til de høyereliggende delene av vassdraget skjer ikke via influensområdet til revidert søknad.

Med bakgrunn i den kunnskap som er fremlagt, vår befaring av området og avbøtende tiltak, mener NVE at forholdet til landskap, friluftsliv og brukerinteresser ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Samla belastning

Flere av høringspartene kommenterer behovet for en vurdering av samla belastning i området. NVE kan si seg enig i at vassdragsnaturen i Volda er under et visst press. Dette gjør at en må vise ekstra varsomhet dersom det skal gis tillatelse til nye kraftverk. Mange av høringspartene presiserer også at omsøkte vassdrag er et av få gjenværende uregulerte vassdrag i Volda og at det derfor bør forbli urørt.

NVE har i tidligere vedtak (bl.a. Botnaelva, Skinvikelva og Aurstadelva) i Austefjorden lagt vekt på samla belastning av vannkraftutbygging på biologisk mangfold og landskap. NVE mente i tidligere vurdering at Botnaelva med naturlig og varierende vannføring utvilsomt er et landskapselement av stor betydning for opplevelsen av landskapet i Austefjorden.

Det ble gitt tillatelse til Skinvikelva kraftverk. I vurderingen ble det særlig lagt vekt på de negative landskapsmessige virkningene som redusert vannføring ville ha for Skinvikelva og fosselandskapet i Austefjorden. Inntaket ble plassert nedenfor Skinvikfossen. Aurstadelva ble avslått på grunn av store negative, landskapsmessige konsekvenser i et fjordlandskap som vanskelig kunne avbøtes ved tiltak.

I ettertid av disse vedtakene så ble det utarbeidet en rapport "Etterundersøkelser ved små vannkraftverk" fra 2010, der sumvirkninger på landskap i Austefjorden ble vurdert. Rapporten konkluderer med følgende:

(...) "Det konkluderes med at uheldige sumvirkninger av småkraftutbygging stort sett er unngått i Austefjord. Årsaken er at nøkkelelementer for landskapskarakteren, som godt synlige fosser, er skjermet for utbygging. Når det gjelder landskapsvirkninger av det enkelte anlegg, er disse for det meste relativt små, men rørgatetraseer med tilhørende veianlegg utgjør stedvis store terrenginngrep." (...)

I Volda har NVE i alt 7 andre søknader til samtidig behandling. Nærmest det planlagte kraftverket i Botnaelva ligger de fire konsesjonssøkte kraftverkene Storelva, Øggardselva, Osvatnet og Feirdalselva. Samtlige av disse ligger i Storelvavassdraget, nabovassdraget til Botnaelva.

NVE har i egne vedtak i dag gitt konsesjon til Osvatnet kraftverk samt konsesjon til en redusert utbygging av Øggardselva kraftverk med inntak nedenfor Øggardsfossen. Samtidig har vi avslått søknadene om bygging av Storelva og Feirdalselva kraftverk. I våre vurderinger har vi lagt vekt på at konsekvensene av søknadene er større samlet enn dersom hvert enkelt kraftverk hadde vært vurdert for seg. Dette var spesielt tydelig innen bl.a. temaet landskap. Vi la vekt på at nøkkelelementer for landskapskarakteren, inkludert lokale variasjonene av vassdrag som landskapselement er viktig å ivareta i en kommune som fra før er sterkt preget av vannkraftutbygging. Det ble vurdert at den samlede belastningen i Storelvavassdraget ville bli betydelig dersom alle kraftverkene blir utbygget.

Botnaelva kraftverk vil benytte et nedbørfelt på 16 km². Det er ingen vassdragsreguleringer eller andre vesentlige inngrep i Botnaelva. Oversikten i NVE-Atlas viser at regionen har mange vannkraftprosjekter. Summen av all vannkraftutbygging i Volda og regionen øker etter NVEs vurdering viktigheten av å bevare uregulerte vassdrag. Konsekvensene ved ei utbygging av Botnaelva kraftverk og eksisterende og planlagte kraftverk i regionen tilsier at dette må vektlegges i konsesjonsvurderingen.

Etter NVEs vurdering vil likevel ikke ei utbygging av Botnaelva kraftverk føre til ei uakseptabel samla belastning for landskap, miljø eller andre interesser i regionen. NVE legger i denne vurderingen spesielt vekt på at inntaket er plassert nedstrøms Botnafossen som er den synligste delen av elva og nedstrøms den regionalt viktige bekkekløfta med tilhørende fossesprøytzone.

Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Kulturminner

I området finnes et automatisk freda kulturminne, Holmgangsringen, som er ei gravrøys (forminne) i bukta ved Botnen. Tiltaket vil ikke berøre dette kulturminnet.

I området ved rørledning og kraftstasjon er det registrert åtte objekter i SEFRAK-registeret. Fem av objektene ligger i nærheten av foreslått kraftstasjon, to langs elva, ved veien, og et like ved foreslått rørtrasé øst for kryssing av veien. Seks av objektene er knyttet til tidligere utnyttelse av vannkraft fra Botnaelva. De to andre er tidligere forpakterbosteder fra Volda prestegård fra 1700-tallet, som ble flyttet dit i 1964-65 og nå satt opp som hytte sørvest for foreslått kraftstasjon. Det finnes også et fundament etter bro over Botnaelva.

Ved rørledningstraseen øst for kryssingen av veien ligger ei sag. Dagens sag er bygget i 1928 og har elektrisk drift, men det har trolig vært en vandrevet sag her tidligere. Nord-nordvest for krafverkstomta ligger også ei sag. Denne saga er fra 1913.

I elveosen og områdene inntil er det oppmurt molo og kaier, og fra sjøen og oppover er det i dag to eksisterende sager og to murer etter tidligere oppgangssager, dessuten også rester etter kvernhus.

Møre og Romsdal fylke har ingen merknader i og med at kraftstasjonen er flytta godt unna Holmgangstinden som er en freda gravrøys. Det er imidlertid registrert 8 objekt i SEFRAK-registeret. Sju av disse har en direkte relasjon til vassdraget, og Møre og Romsdal fylke mener at om elva blir fraført vann vil konteksten endres og opplevelsesverdien blir redusert. Ved en ev. konsesjon er det viktig at kulturminnene ikke blir påført skade eller at omgivelsene blir endret på en uheldig måte. NVE vil følge opp dette i en ev. detaljplangodkjenning. Fortidsminneforeningen opplyser at det er registrert automatisk freda kulturminner i området, men presiserer ikke om tiltaket kommer i konflikt med disse. Annita Søvik, Solgerd Bakke og Idar Følsvik ytrer bekymring for om tiltaket vil komme i konflikt med kulturminnene.

Søker kommenterer at kulturminnene har blitt ivaretatt i søknaden og at utbyggingen ikke skal komme i konflikt med disse.

Ved en ev. konsesjon forutsetter NVE at søker tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan, jf. merknader til vilkårenes "Post 6: Automatisk fredete kulturminner". Forholdet til kulturminner er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Botnaelva kraftverk vil gi om lag 4,1 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Botnaelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Etter NVEs vurdering vil ei utbygging av Botnaelva kraftverk ikke føre til ei uakseptabel samla belastning for landskap, miljø eller andre interesser i regionen. NVE legger i denne vurderingen spesielt

vekt på at inntaket er plassert nedstrøms Botnafossen, som er den synligste delen av elva og nedstrøms den regionalt viktige bekkekløfta med tilhørende fossesprøytsone.

Når det gjelder inntaksløsningen slik den er omsøkt samt øvre del av rørgaten så ser vi at dette kan bli teknisk krevende. Dette vil bli synlige inngrep og vil medføre en landskapsmessig forandring av området. I vår anbefaling har vi derfor lagt vekt på at særlig utformingen av inntaksløsningen skal være minst mulig arealkrevende, og nøyaktig utforming og plassering skal avgjøres i samråd med NVEs miljøtilsyn.

I vurderingen har NVE også lagt vekt på at en utbygging av Botnaelva kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE anbefaler at Botnaelva Energi AS gis tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Botnaelva kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Botnaelva Energi AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en 200 m lang jordkabel med spenning 23 kV til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for vurderingen.

Tussa Nett AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Botnaelva Energi AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Tussa Nett AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Botnaelva Energi AS må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Det er i følge Tussa Nett AS ikke kapasitet fra transformator og videre i nettet. Botnaelva Energi AS må påregne å betale anleggsbidrag for opprusting av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jamfør de foreslåtte konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg

om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs anbefaling og forslag til minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	1400
Alminnelig lavvannføring	l/s	100
5-persentil sommer	l/s	180*
5-persentil vinter	l/s	80*
Maksimal slukeevne	l/s	2400
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	170
Minste driftsvannføring	l/s	400

* Etter en kontroll av NVEs lavvannskart, legger NVE til grunn, at oppgitte 5-persentil i søknad sommer er den som gjelder for vinter og omvendt.

Søker foreslår å slippe en minstevannføring på 100 l/s hele året. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring. Møre og Romsdal fylke mener at p.g.a. ev. anadrom fisk og stedege fisk så må det gå en tilstrekkelig minstevannføring i elva hele året.

Med utgangspunkt i 5-persentilene som framkommer av NVEs "Lavvannskart" (se under hydrologiske virkninger foran) og ut fra verdiene i vassdraget, anbefaler NVE en minstevannføring på **100** l/s hele året.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltene utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er

bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for anbefalingen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE anbefaler konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Det foreligger kun ett alternativ.
Inntak	Det skal etableres en betongterskel i Botnaelva på ca. kote 66. Utforming av selve inntaksløsningen skal være minst mulig arealkrevende. Nøyaktig utforming og plassering skal avgjøres i samråd med NVEs miljøtilsyn. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Rørgaten skal i sin helhet graves ned. Øvre del ut fra inntaket ligger i sidebratt terreng. Dette skal vies spesiell oppmerksomhet i detaljplanprosessen og gjennomføringsfasen.
Kraftstasjon	Kraftstasjon skal ligge på kote 2.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 2400 l/s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 400 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 1,2 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	1 Francisturbin.
Vei	Det er nødvendig med en 300 m lang vei opp til inntaket. Veien skal følge traseen for rørgaten og vil følge eksisterende skogvei.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

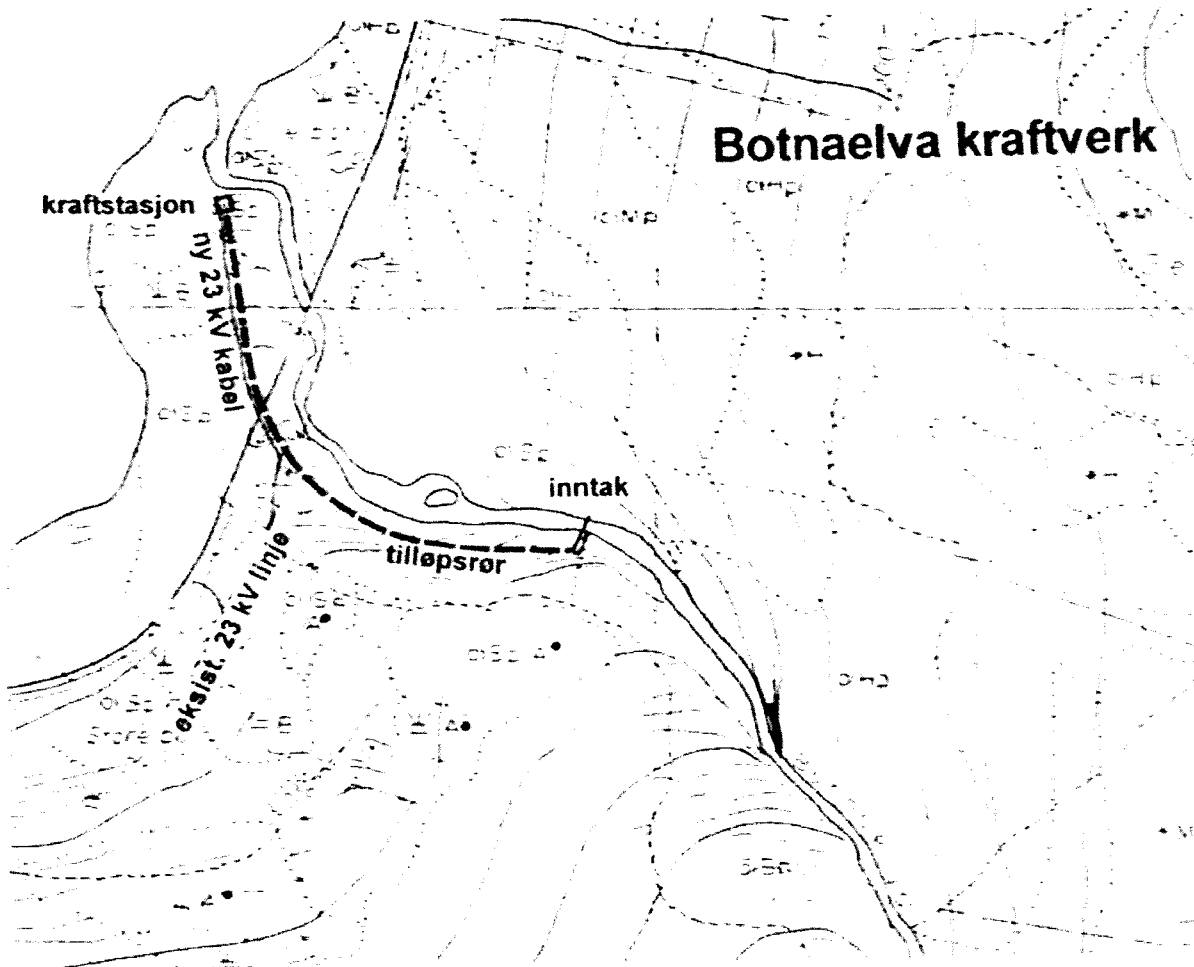

Øystein Grundt
seksjonssjef

Vedlegg: Kart
 Botnaelva kraftverk – Forslag til vilkår

Kopi m/forslag til Botnaelva Energi AS v/Magne Sollid, 6120 FOLKESTAD
vilkår:

Vedlegg

Figur 1 Detaljkart for Botnaelva kraftverk hentet fra søknaden.

Forslag til vilkår etter vannressursloven § 8 for bygging av Botnaelva kraftverk i Volda kommune

1. Vannslipping

Det skal slippes en minstevannføring på 100 l/s hele året. Dersom tilsiget er mindre enn kravet til minstevannføring skal hele tilsiget slippes forbi. Kraftverket skal i slike tilfeller ikke være i drift.

Alle vannføringsendringer skal skje gradvis, og typisk start-/stoppkjøring skal ikke forekomme.

2. Bortfall av konsesjon

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest fem år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere fem år jf. vannressursloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 tredje ledd. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

3. Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

4. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene dersom det er avvik av betydning i forhold til det som fremgår av konsesjonssøknaden.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

5. Naturforvaltning

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i Botnaelva er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og ev. regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av utbyggingen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av utbyggingen.

V

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

6. Automatisk fredete kulturminner

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning/Sametinget med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

7. Ferdsl m.v.

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om

hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlignende.

8. Terskler m.v.

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

9. Hydrologiske observasjoner.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

10. Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring, løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltens utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

11. Etterundersøkelser

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

12. Luftovermetning

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

13. Varslingsplikt

Konsesjonæren plikter å varsle NVE om navne- og/eller adresseendringer. Ved eventuell overdragelse av anlegget skal NVE godkjenne overdragelsen i forkant.

14. Kontroll med overholdelsen av vilkårene

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c.